Miten teknologinen kehitys muuttaa maailmankuvaamme?

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta
21.5.2025

Johanna Kukka ja Pekka Sauri

Ihmisen ja teknologian suhde historiallisessa murroksessa

Ensimmäistä kertaa sivilisaation historiassa teknologia on **interaktiivinen sisällöntuottaja**

Tekoälyn tuottaman sisällön erottaminen ihmisen tuottamasta käy koko ajan vaikeammaksi ja lopulta mahdottomaksi

Sama pätee vuorovaikutukseen: yhä vaikeampaa on tietää, onko näyttöruudulla kanssamme keskusteleva olento ihminen vai tekoälysovellus

Ihmisyyden raja siirtyy arkisissa valinnoissa

Ihmisen toimijuus siirtyy tekoälylle vaivihkaa arkisissa tehtävissä: käytämmekö tekoälyllä teettämämme version sellaisenaan vai muokkaammeko sitä itse paremmaksi

Kun ihminen on laiska ja ihmisellä on aina kiire, käytämme yhä useammin tekoälyn tuottamaa versiota – koska miksi ei?

Tekoälyn toimijuus ei ole tekoälyn ominaisuus, vaan ihmisen valinta

Vuorovaikutus koneen kanssa vaikuttaa vuorovaikutukseen toisten ihmisten kanssa

Aikamme paradoksi: inhimillistämme koneita ja epäinhimillistämme ihmisiä

Se, miten kohtelemme muita, muuttaa meitä itseämme. Välinpitämätön suhtautuminen toiseen – olipa se elollinen olento tai kone – vahvistaa taipumusta kohdella myös toisia ihmisiä julmasti.

Inhimillistä vuorovaikutusta määrittää haavoittuvuus. Suhteessa tekoälyyn ihminen ei altistu haavoittuvaksi.

Intiimit suhteet koneen kanssa - kitkattomuuden koukuttavuus

Kilpailu huomiosta on siirtymässä taisteluksi läheisyydestä

Tekoälykumppani tarjoaa illuusion läheisyydestä vailla velvoitteita

Ihmissuhteiden luonnollista kitkaa ei haluta enää kestää, jos tarjolla on vaivaton vaihtoehto. Aidon ihmisen puutteet alkavat näyttää sietämättömiltä.

Keskeistä on, korvaako tekoäly aidon ihmissuhteen vai tuoko se jotakin lisää elämään

Mikä on itseisarvoisen tärkeää ihmiselle?

Se, ettei jotain tarvitse tehdä, ei tarkoita, ettei sitä kannata tehdä

Fyysinen, kognitiivinen ja emotionaalinen polarisaatio

Tekoälyn avulla kannattaa vivuttaa omaa kapasiteettia, ei antaa sen rapautua

Tekoälyssä ei ole kysymys pelkästään ihmisen ja uuden teknologian välisestä suhteesta, vaan varsin syvällisessä mielessä myös ihmisen suhteesta toiseen ihmiseen – ja viime kädessä itseensä.

